

Warszawa, dnia 23 stycznia 2018 r.

Sygn. akt VI Ka 964/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Anna Zawadka

protokolant: p.o. protokolanta sądowego Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu dnia 23 stycznia 2018 r.

sprawy J. G. (1) syna S. i J. ur. (...) w W. obwinionego o czyn z art. 10 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3b Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 622 ze zm.)

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie

z dnia 27 grudnia 2016 r. sygn. akt III W 133/16

zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że uniewinnia obwinionego J. G. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu; kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 964/17

UZASADNIENIE

J. G. (1) został obwiniony o to, że:

w dniu 03 marca 2015 r. w W. przy ul. (...) będąc właścicielem ww. nieruchomości, nie zapewnił czystości i porządku na terenie działki nr (...) z obrębu (...) poprzez nie pozbycie się zebranych tam śmieci bytowych

tj. za wykroczenie z art. 10 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3b Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 622 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 27 grudnia 2016r. w sprawie III W 133/16 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie obwinionych A. D. i J. G. (1), w ramach zarzucanego im czynu, uznał za winnych tego, że w dniu 03 marca 2015 r. w W. przy ul. (...) będąc współwłaścicielami ww. nieruchomości, nie zapewnili czystości i porządku na terenie działki nr (...) z obrębu (...) poprzez nie pozbycie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, mimo wyznaczenia odpowiedniego terminu i za to na podstawie art. 10 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach skazał ich i wymierzył każdemu z nich karę po 50 (pięćdziesiąt) złotych grzywny. Na podstawie art. 119 kpw i 624 par 1 kpk zwolnił obwinionych od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od wyroku wniósł obwiniony J. G. (1) zaskarżając wyrok w całości na swoją korzyść zarzucając wyrokowi:

- złą kwalifikację prawną czynu i w związku z tym niezgodne z prawem zastosowanie art. 10 ust 2 w związku z art. 5 ust 1 pkt 3b Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach której art. 5 ust 1 odnosi się do odpadów wytworzonych na terenie nieruchomości, a nie podrzyconych; obowiązek usuwania podrzyconych odpadów reguluje Ustawa o odpadach;

- złamanie zapisów art. 34 kpw poprzez nieuwzględnienie „całości kształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia”, zwłaszcza w związku z art. 3 ust 2 u.u.c.p.g ;

- błąd u ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że podrzucone odpady z dn. 3 marca 2015r. o których mowa we wniosku o ukaranie, są tymi samymi odpadami z rekontroli Straży Miejskiej w grudniu 2015r. , a braki w dołączonej dokumentacji zdjęciowej uniemożliwiają poparcie takiego stwierdzenia;

- niezgodne z zasadami prawa traktowanie każdego ze współwłaścicieli jako pełnoprawnego właściciela i w ten sposób nieuprawnione zwielokrotnienie kar.

Na podstawie art. 437 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw obwiniony wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 5 § 1 pkt 2 w zw. z art. 109 § 1 kpw oraz art. 438 pkt 3 kpk.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obwinionego jest w pełni zasadna, ale wniosek obwinionego o umorzenie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie. Wprawdzie w dniu 3 marca 2017r. doszło do przedawnienia karalności zarzuconego obwinionemu wykroczenia, a zatem w sprawie zaistniała negatywna przesłanka procesowa, o której mowa w art. 5 § 1 pkt 4 kpw. Jednak stwierdzenie braku znamion ustawowych tego czynu musi prowadzić do uniewinnienia obwinionego od zarzutu, który mu postawiono (por. uchwała SN z dnia 13 marca 1997 r., I KZP 1/97, OSNKW rok 1997, nr 5-6, poz. 42, postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2006 r., II KK 34/06).

Trafnie bowiem wywiódł i dowiódł apelujący, iż Sąd Rejonowy poczynił w niniejszej sprawie błędne ustalenia faktyczne skutkujące przyjęciem, iż zachowanie obwinionego J. G. (1) wyczerpało znamiona wykroczenia określonego w art. 10 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3b Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 622 ze zm.) i ukaraniem go za ww. czyn.

W rozpoznawanej sprawie koniecznym jest ustalenie prawidłowej wykładni przepisu art. 5 ust. 1, pkt 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2005 r, Nr 236, poz. 2008). Zgodnie z tym przepisem właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi. Zgodnie zaś z art. 6 ust. 1 ww. ustawy właściciele nieruchomości przy wykonywaniu powyższych obowiązków obowiązani są do udokumentowania, w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez zakład będący gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości lub w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych - przez okazanie takiej umowy i dowodów płacenia za takie usługi.

Nie budzi wątpliwości ustalenie, że obwiniony J. G. (1) jest współwłaścicielem działki o nr (...), obręb (...) o pow. 4 578 m² położonej przy ul. (...) w W.. Z wizji lokalnej oraz zdjęć wynika, że działka nie jest ogrodzona ani nie jest zagospodarowana, współwłaściciele tam nie zamieszkują, ani w żaden sposób nie korzystają z działki, która jest porośnięta roślinnością drzewiasto-krzewiastą oraz brak jakichkolwiek oznak jej użytkowania. Zgodnie zaś z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla (...) ww. działka znajduje się na terenie o przeznaczeniu: zieleni publiczna i zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Przedmiotowa działka jest jednak zlokalizowana w granicach terenów zieleni urządzonej, na których ustalono ochronę i utrzymanie funkcji, zakaz zmniejszania powierzchni terenu, zachowanie powierzchni biologicznie czynnej minimum 70 %.

Współwłaściciele przedmiotowej działki A. D. i J. G. (1) pismem z dnia 06.09.2010r. zwrócili się do Urzędu Miasta (...) W. o zmianę przeznaczenia tej działki, ale otrzymali informację, że nie jest planowane przystąpienie do zmiany obowiązującego od dnia 26 października 2006r. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tego terenu. Następnie w dniu 16 sierpnia 2011r. współwłaściciele wystąpili do Zarządu Dzielnicy T. Miasta (...) W. z wnioskiem o wykup lub zamianę tej nieruchomości gruntowej. Wniosek jednak został uznany za bezzasadny i Zarząd uznał, iż

nie zachodzą przesłanki do zapłaty odszkodowania lub wykupienia działki w trybie art. 36 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Tymczasem w dniu 03.03.2015r. w trakcie kontroli stwierdzono, że na terenie działki zalegają różnego rodzaju odpady, których rodzaj wskazuje, że mogły zostać podrzucone przez nieustalone osoby.

Wprawdzie obowiązek właścicieli nieruchomości to, zgodnie art. 5 ust. 1 pkt 3 wskazanej wyżej ustawy, zbieranie odpadów komunalnych powstałych na terenie nieruchomości zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie i przepisach wydanych na podstawie art. 4a. Sytuacja nie jest tak oczywista w przypadku art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który ustanawia obowiązek pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami tej ustawy i przepisami odrębnymi. Artykuł 6 ust. 1 ustawy określa, jak należy wykonać powyższy obowiązek, a mianowicie – poprzez zawarcie umowy z odpowiednim podmiotem świadczącym usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Obowiązek usuwania odpadów z prowadzonego gospodarstwa domowego i zabezpieczenia regulaminowej liczby pojemników o określonej pojemności spoczywa - w pierwszym rzędzie - na właścicielu nieruchomości. Normatywne potwierdzenie tego stanowiska zawierają przepisy art. 5 ust. 1 pkt 1 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Tym niemniej rację ma skarżący wskazując, iż wskazane przepisy odnoszą się do odpadów komunalnych powstałych na terenie nieruchomości, a właściciela obciąża obowiązek pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów. W sytuacji gdy ujawniony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie ustaleń, że współwłaściciel J. G. (1) wytworzył lub gromadził na terenie tej działki jakiegokolwiek odpady komunalne oraz aby znalezione na terenie działki odpady powstały na terenie tej właśnie nieruchomości, w ocenie Sądu okręgowego brak jest przesłanek do uznania, że jego działanie wypełnia znamiona wykroczenia polegającego na niewykonywaniu obowiązków wymienionych w art. 5 ust 1 ww. ustawy. Ustawa o odpadach z 14 grudnia 2012 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 21), obowiązująca od 23 stycznia 2013 roku definiuje odpady komunalne jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego w tych okolicznościach od obwinionego J. G. (1) nie można zasadnie wymagać aby zgodnie z art. 5 ust 1 wskazanej ustawy zapewniał utrzymanie czystości i porządku na działce, której nie użytkuje i ponosił z tego tytułu stałe koszty poprzez:

- wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości, które zostały wytworzone i podrzucone przez nieustalone osoby.

Zgodnie z wymaganiami art. 34 ustawy o odpadach, w przypadku stwierdzenia, że odpady są składowane lub magazynowane w miejscu do tego nieprzeznaczonym, wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest zobowiązany do nakazania posiadaczowi odpadów (w drodze decyzji) usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania, wskazując jednocześnie sposób wykonania tej decyzji. Przywołany przepis jako adresata decyzji nakazującej usunięcie odpadów, wyraźnie wskazuje posiadacza odpadów. W świetle definicji zawartej w art. 3 ust 3 pkt 13 ustawy o odpadach, posiadaczem odpadów jest każdy kto faktycznie włada odpadami. Ponadto domniemywa się, że posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości jest władający powierzchnią ziemi. Domniemanie, że posiadaczem odpadów jest właściciel nieruchomości może zostać w konkretnych okolicznościach obalone (por. Wojciech Radecki; Komentarz do art. 34 ustawy o odpadach, Komentarz, ABC, 2008, wyd.II). Wtedy należy udowodnić, że to inne osoby umieściły na jego działce odpady albo wykazać, że działką włada inny podmiot, także bez jego zgody, czyli ustalić posiadacza samoistnego nieruchomości.

W ocenie Sądu Okręgowego takie domniemanie w tej konkretnej sprawie zostało obalone, albowiem przeprowadzona w dniu 08.01.2015r. wizja lokalna z udziałem właścicielki sąsiedniej nieruchomości, potwierdziła, że część odpadów została zgromadzona przez wskazaną z imienia i nazwiska osobę, która się do tego przyznała. Jak również do tego, że uprawia warzywa na przedmiotowej działce przylegającej bezpośrednio do ogrodzenia jej posesji, a zatem włada działką bez zgody współwłaścicieli. Natomiast pozostała część odpadów tj. butelki szklane i plastikowe, torebki foliowe, zostały porzucone przez nieustalone osoby. Działka będąca współwłasnością obwinionego i jego siostry jest bowiem nieogrodzona i niezabezpieczona przed dostępem osób trzecich.

W toku postępowania nie przeprowadzono żadnego dowodu, który pozwoliłby ustalić, że obwiniony wytwarzał, zbierał czy gromadził na terenie tej nieruchomości jakieś odpady komunalne. Zdaniem Sądu nie można więc obciążać obwinionego obowiązkiem usuwania odpadów do zebrania których w żaden sposób się nie przyczynił.

Ustalenia, które Sąd Okręgowy poczynił w postępowaniu odwoławczym musiały skutkować zmianą zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez uniewinnienie obwinionego J. G. (1) od zarzucanego mu czynu.

Wydanie orzeczenia uniewinniającego J. G. (1) implikuje konieczność obciążenia Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie, zgodnie z dyspozycją art. 118 § 2 k.p.s.w.